

kunnen slechts om de vier jaar beantwoord worden, maar eigenlijk worden ze pas beantwoord wanneer er een nieuw decreet of een aanpassing van het oude decreet in voege komt.

De emancipatie van de performer en de wijzigingen in 'ensemblevorming' die deze te weegbrengt, is reeds een hele tijd aan de gang, maar heeft zich tot nog toe nergens in beleidslijnen vertaald. De danscommissie doet wel een aanbeveling tot het in het leven roepen van de functie van 'gesubsidieerd choreograaf', wat een belangrijke stap in de goede richting zou kunnen zijn. In zijn beleidsnota Cultuur doet minister Anciaux uitspraak omtrent het belang van rechtstreekse subsidiëring van 'individuele kunstenaars'. Maar toch valt een reeds lang in de realiteit aanwezige evolutie geheel buiten de huidige concrete bepalingen.

Bij alle heibel omtrent de commissiever- slagen, die zich vnl. concentreerden rond de commissie teksttheater, mogen in dit verband toch enkele vragen worden gesteld. De commissie teksttheater heeft haar taak meer dan naar behoren vervuld. In juni 1985 publiceerde *Etcetera* ooit het verslag van de toenmalige theatercommissie vanuit de oprechte verontwaardiging t.o.v. de beperkte diepgang van de adviezen (enkele regeltjes) en van de politiek-artistieke motivering die eraan ten grondslag lag. Vandaag leverde de – ondertussen voormalige – commissie teksttheater een lijvig inleidend document af, waarin accenten als stedelijkheid, multiculturaliteit, enz. worden aangekaart. Maar de *artistieke* veranderingen die diverse economische en maatschappelijke tendensen hebben teweeggebracht (het gaat om die invloeden die de productiewijze van het creatieproces zelf raken) worden niet opgemerkt of blijven buiten beschouwing. Waarom *praat* zo'n commissie niet méér met de makers zelf? Waarom laat zij zich leiden door of creëert zij zelf het opbod en de 'terreur' van de *dossiers*, die vanwege de indieners almaar uitgebreider worden opgesteld en duurder gelayout en vaak geschreven door externe, ingehuurde specialisten: omdat men wéét dat enkel nog de hoop papier van het dossier van tel blijkt te zijn?

Als men de commissie teksttheater al iets kan verwijten dan is het wellicht dat zij té goed, té gehoorzaam haar werk heeft gedaan. Indien er slechts om de vier jaar een aanpassing van de subsidiëring en van het beleid in de theatersector mogelijk is, dan moet dat moment om de vier jaar precies aangegrepen worden om veranderingen en bijstellingen mogelijk te maken: m.a.w. dan wordt het de prioritaire taak van de commissie om de bestaande regels, die een vastlegging zijn van een reeds voorbijge- aliteit, te overtreden en nieuwe tendensen een kans te geven; dan wordt het de taak van de

minister om deze ongehoorzaamheid niet alleen te aanvaarden, maar zelfs aan te moedigen.

Wat kan 'nieuwe politieke cultuur' in dit kader betekenen? Heeft 'nieuwe politieke cultuur' niet alles te maken met het niet meer verloren lopen in dorre regelgeving, maar in het vormgeven aan een beleid dat gekleurd wordt door een op de levende basispraktijk gesteunde *flexibiliteit*? De huidige theatersubsidiëring verleent financieringen voor vier jaar; maar kan zij dan bepaalde groepen niet adviseren voor een tweejarig plan, een éénjarig project, enz.? Het hierboven gevoerde pleidooi voor een subsidiëring van de individuele podiumkunstenaar wil hoegenaamd niet zeggen dat men plots geen groepen of ensembles meer moet subsidiëren en ook niet dat men elke bestaande structuur moet gaan verplichten een aantal werkbeurzen aan satellietartiesten toe te kennen. De artistieke wereld – en in feite elk ander werkveld – heeft nood aan *een diversiteit aan oplossingen*, die zelfs voor dezelfde artiest van de ene periode tot de andere kunnen verschillen. Guy Cassiers functioneerde een hele tijd perfect binnen Oud Huis Stekelbees, daarna had hij behoefte aan een freelance situatie en vandaag gedijt hij in een grote structuur als het ro theater. So what?

De relatie tussen kunstenaars en overheid zal altijd een relatie zijn die op spanningen is gebaseerd: waar het artistieke en het economische elkaar raken, kan je sowieso vuurwerk verwachten. Het 'perfecte samengaan' zal nooit bereikt worden; steeds zal/moet er gezocht worden naar nieuwe vormen die beter tegemoetkomen aan de vigerende maar zich steeds veranderende realiteit. Laten we daarom het zoeken vooral niet staken.

Hamlet tot Horatio: "There are more things in heaven and earth than are dreamt of in your philosophy." (Shakespeare, *Hamlet*, I, 5)

---

1 In opdracht van de VDP wordt er op dit ogenblik een enquête gevoerd in de Vlaamse theaters m.b.t. de praktijk van deeltijdse of jaarcontracten.

2 Een samenvatting van hun stellingen werd gepresenteerd tijdens een in oktober 1984 te Nice gehouden colloquium over L'Economie du Spectacle Vivant et de l'Audiovisuel.